

پودمان ۱

خرید و مصرف مواد

شرکت تولیدی آبادان												
کارت حساب مواد												
نام مواد:			مواد الف			شماره قفسه:			شماره ۱۴۳			
کد مواد:			۱۱۴۲			روش ارزیابی:			فایفو (FIFO)			
واحد شمارش:			عدد			حد تجدید سفارش:			.....			
نوع یا مدل مواد:			الف			میزان سفارش:			.....			
تاریخ		شرح		وارد			صادر			موجودی		
روز	ماه	شماره رسید	شماره	بهای کل	بهای واحد	شماره حواله	بهای کل	بهای واحد	بهای کل	بهای واحد	بهای کل	
۱	۸										۴۸۰,۰۰۰	
۴	۸	۲۰۱۱	۲۰۰	۷۰۰	۷۰۰						۶۲۰,۰۰۰	
۱۰	۸	۲۰۱۲	۲۰۰	۸۰۰	۸۰۰						۷۸۰,۰۰۰	
۱۱	۸					۳۲۱	۹۰۰	۸۰۰	۶۰۰	۴۸۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	
۱۲	۸										۱۹۵,۰۰۰	
۱۴	۸	۲۰۱۳	۴۰۰	۹۰۰	۳۶۰,۰۰۰						۵۵۵,۰۰۰	
۱۸	۸										۵۸۲,۰۰۰	
۲۴	۸					۳۲۲	۲۰۰	۴۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۴۳۲,۰۰۰	

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

ای مردم از آنچه در زمین است حلال و پاکیزه بخورید و از گام‌های شیطان پیروی نکنید، چه اینکه او دشمن آشکار شما است.

(سورة بقره آیه ۱۶۸)

مقدمه

داشتن اطلاعات در مورد بهای تمام شده کالا و خدمات در دنیای کسب و کار امروزی از ضروریات است و مطالعه حسابداری بهای تمام شده یکی از بهترین تصمیماتی است که یک هنرجو می‌تواند اتخاذ کند؛ زیرا استفاده از اصول و روش‌های حسابداری بهای تمام شده پیش‌نیاز موفقیت در هر نوع کسب‌وکار از کوچک‌ترین فروشگاه‌های محلی تا بزرگ‌ترین شرکت‌های چند ملیتی است.

- مواد چیست؟
- موجودی مواد در کدام طبقه از دارایی‌ها قرار می‌گیرد؟
- برای خرید مواد چه اقداماتی باید انجام شود؟
- مستندات خرید مواد در حسابداری چیست؟
- آیا با انواع مواد آشنایی دارید؟
- چه زمانی باید برای خرید مواد اقدام کرد؟
- برای ثبت خرید مواد در دفاتر چه مدارکی لازم است؟
- برای ارسال مواد از انبار به قسمت تولید چه اقداماتی انجام می‌شود؟

استاندارد عملکرد

- ۱ توانایی ثبت خرید مواد براساس استاندارد حسابداری شماره ۸ (موجودی مواد و کالا) و مطابق آیین نامه معاملات براساس اسناد و مدارک مثبت
- ۲ توانایی ثبت مصرف مواد طبق اسناد و مدارک مثبت و دستورالعمل های داخلی

شایستگی هایی که در این فصل کسب می کنید

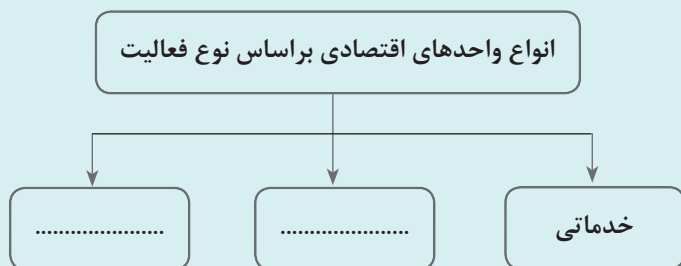
- ۱ تفکیک و طبقه بندی فاکتور خرید مواد براساس (مستقیم و غیرمستقیم بودن مواد)
- ۲ کنترل فاکتور خرید مواد و رعایت آیین نامه معاملات (درخواست خرید - استعلام بها - پیش فاکتور - فاکتور خرید - رسید انبار و...)
- ۳ ثبت سند خرید مواد (به تفکیک حساب معین خرید مواد)
- ۴ کنترل کاردکس مواد و ریالی کردن کاردکس
- ۵ تکمیل کاردکس مواد و تطبیق آن با حساب معین خرید مواد (سمت بدهکار)
- ۶ تکمیل برگ سفارش خرید مواد (حد تجدید سفارش، حداقل موجودی مواد، باصرفه ترین مقدار سفارش، دفعات سفارش مقرون به صرفه، دوره گردش موجودی مواد، حداکثر موجودی مواد)
- ۷ کنترل برگ درخواست مواد
- ۸ تفکیک مراکز هزینه براساس حواله مصرف مواد
- ۹ محاسبه و قیمت گذاری حواله انبار مواد، براساس روش های قیمت گذاری موجودی ها
- ۱۰ ثبت سند مصرف مواد (به حساب کار در جریان ساخت و مراکز هزینه)
- ۱۱ ثبت مواد مصرفی در کاردکس مواد
- ۱۲ تطبیق کاردکس ریالی انبار با حساب معین انبار مواد (سمت بستانکار)

خرید مواد

طبقه‌بندی واحدهای اقتصادی از نظر نوع فعالیت

فعالیت ۱

نمودار زیر را کامل کنید.

فعالیت ۲

تحقیق کنید در شهر شما چند واحد تولیدی مشغول به فعالیت هستند. مواد مورد مصرف و کالاهای تولیدی آنها را در جدول زیر وارد کنید.

ردیف	واحد تولیدی	مواد مورد مصرف	کالای تولیدی
۱	نانوایی	آرد، نمک، مایع خمیر و ...	نان
۲			
۳			
۴			
۵			

واحدهای تولیدی

واحدهایی هستند که مواد و سایر اقلام مورد نیاز خود را خریداری و آنها را به انواع کالاهای ساخته شده تبدیل می‌کنند. مانند تولیدکنندگان خودرو، تلفن همراه، مواد غذایی و رایانه.

فعالیت ۳

آیا هزینه‌های تولید محصول را می‌شناسید؟ تحقیق کنید برای ساخت یک محصول چه هزینه‌هایی انجام می‌شود و نتایج را با سایر هنرجویان به اشتراک بگذارید.

هنگام بحث دربارهٔ هزینه‌های واحدهای تولیدی، سه نوع هزینه مورد توجه قرار می‌گیرند:

هزینهٔ مواد مستقیم، هزینهٔ دستمزد مستقیم و هزینه‌های غیرمستقیم تولید

جدول زیر را کامل کنید.

فعالیت ۴

ردیف	واحد تولیدی	محصول تولیدی	مواد مستقیم	دستمزد مستقیم
۱	تولیدی کفش چرمی	کفش چرمی	چرم	دستمزد استادان و کارگران خط مستقیم تولید
۲	کارخانه ذوب آهن			
۳	کارخانه خودروسازی			
۴	کارخانه تولید رب گوجه‌فرنگی			
۵	تولیدی رایانه			

براساس اطلاعات روی جلد کالاها تحقیق کنید چه موادی در تولید آنها به کار رفته است و سپس جدول زیر را کامل کنید.

فعالیت ۵

ردیف	نام کالا	مواد به کار رفته در کالا
۱		
۲		
۳		
۴		

مواد

دارایی‌هایی هستند که به منظور ساخت محصول یا ارائهٔ خدمات، خریداری و نگهداری می‌شوند و در فرایند تولید قرار می‌گیرند. مواد یا از طبیعت استخراج می‌شوند یا کالاهایی هستند که در کارخانه‌های دیگر ساخته شده‌اند و برای مصرف در تولید محصول خریداری می‌گردند.

مواد به دو دسته **مواد مستقیم و مواد غیرمستقیم** طبقه‌بندی می‌شوند.

فعالیت ۶

تحقیق کنید مواد مستقیم چه ویژگی‌هایی دارند. نتایج را با سایر هنرجویان بررسی کنید.

مواد مستقیم

موادی است که قسمت‌های اصلی یک محصول را تشکیل می‌دهد و یا اینکه می‌توان آن را به آسانی به آن محصول ارتباط داد.

مثال ۱

آرد از مواد مستقیم به کار رفته در محصول نان است. چوب از مواد مستقیم به کار رفته در محصول میزچوبی است.

فعالیت ۷

تحقیق کنید مواد غیرمستقیم چه ویژگی‌هایی دارند. نتایج را با سایر هنرجویان بررسی کنید.

مواد غیر مستقیم

موادی که مستقیماً در ساخت محصول دخالت ندارند و یا اگر به‌طور مستقیم در ساخت محصول به کار رفته باشند، به علت بهای ناچیز آنها نسبت به مواد مستقیم، هزینه تفکیک و تسهیم آنها مقرون به‌صرفه نباشد.

مثال ۲

ملزومات کارخانه مانند گریس و روغن ماشین‌آلات که در کارخانه برای نگهداری ماشین‌آلات استفاده می‌شود، به عنوان مواد غیرمستقیم شناخته می‌شود.

مثال ۳

در محصول کفش چرمی، چرم، مواد مستقیم محسوب می‌گردد. چسب و نخ، علی‌رغم اینکه در تولید کفش به کار رفته‌اند، به علت ناچیز بودن مبلغ آنها نسبت به مواد مستقیم به کار رفته در محصول (چرم)، به عنوان مواد غیرمستقیم شناخته می‌شود.

فعالیت ۸

جدول زیر را کامل کنید.

ردیف	محصول	مواد مستقیم	مواد غیرمستقیم
۱	کیف چرمی	چرم	نخ، چسب، فلز
۲	بلوک سیمانی		
۳	کتاب		
۴	توپ فوتبال		

با توجه به فرم درخواست خرید داده شده، فرم استعلام بها را کامل کنید.

تولیدی مواد غذایی تهران						
فرم درخواست خرید مواد						
تاریخ درخواست: ۹۶/۳/۱۲ شماره درخواست: ۴۷۲۵			واحد درخواست کننده: انبار			
ملاحظات	مقدار تحویلی	مقدار درخواستی	واحد	مشخصات کالا		ردیف
				مشخصات فنی	شرح	
		۲۰۰	کیلوگرم		شکر	۱
		۱۰۰	لیتر		رنگ کارامل	۲
		۱۰۰	لیتر		اسید فسفریک	۳
تأیید کننده			بررسی کننده		درخواست کننده	
نام:			نام:		نام:	
امضا			امضا		امضا	
توزیع نسخه‌ها:			حسابداری ۱		تدارکات ۲	
درخواست کننده ۳						

استفاده از مواد اولیه نامرغوب در تولید محصولات باعث بی کیفیتی محصول و نارضایتی استفاده کنندگان از آن خواهد شد.

تولیدی مواد غذایی تهران		فرم استعلام بها					تاریخ: شماره: پیوست:	
<p>به شرکت: آقا/ خانم: آدرس: تلفن (فاکس): شماره ثبت: کد اقتصادی: با احترام این شرکت در نظر دارد اقلام ذیل را از طریق استعلام (مناقصه محدود) خریداری کند. خواهشمند است پیشنهاد خود را مشروط به رعایت مفاد ذیل در موعد مقرر ارائه فرمایید.</p>								
ردیف	درخواست خرید		شرح و مشخصات فنی کالا	تعداد / واحد	ارزش واحد	ارزش کل	زمان تحویل	توضیحات
	شماره	آیتم						
۱								
۲								
۳								
۴								
۵								
امضای مدیر خرید				مهر و امضای فروشنده				
<p>زمان مورد نیاز به کالا ..... روز کاری مدت زمان اعتبار پیشنهاد ..... روز محل تحویل کالا ..... کارخانه سازنده کالا ..... نام تجاری .....</p> <p>شرایط پرداخت ..... بعد از عقد قرارداد، بقیه بعد از تأیید نهایی کالا شرکت می تواند در صورت لزوم، کارشناس خود را برای بازرسی کالا قبل از بارگیری در محل اعزام کند. ضمانت فروشنده: فروشنده موظف است حدود ..... درصد از قیمت پیش پرداخت، ضمانت قابل قبول شرکت خریدار را جداگانه ارسال کند.</p>								
آدرس شرکت:				دفتر:				
تلفن:				تلفکس:				
Email:								

با توجه به فرم استعلام بهای ارسال شده توسط شرکت تولیدی مواد غذایی تهران به شرکت‌های فروشنده مواد، از طریق تکمیل فرم زیر، پاسخ استعلام یکی از شرکت‌های فروشنده را انجام دهید.

تاریخ : ..... شماره : ..... پیوست :		شرکت							
(استعلام بها)		به ..... با احترام عطف به نامه شماره ..... مورخ ..... بدین وسیله قیمت کالاهای درخواستی به شرح ذیل اعلام می‌گردد: متقاضی خرید: ..... آدرس: ..... تلفن ثابت: ..... همراه:							
ردیف	شرح کالا	مشخصات فنی	شرکت تولیدکننده یا واردکننده	تعداد	واحد	فی	قیمت (ریال)	مالیات بر ارزش افزوده	جمع کل (ریال)
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									
جمع کل:									
۱ مدت اعتبار مبلغ این فرم حداکثر ..... از تاریخ تنظیم آن است. ۲ هرگونه افزایش قیمت بعد از پایان اعتبار به عهده خریدار است. ۳ هزینه حمل از کارخانه تا مقصد به عهده خریدار است. ۴ لطفاً مبلغ فوق را به حساب جاری شماره ..... نزد بانک ..... شعبه ..... به نام ..... واریز و فیش مربوط را به دفتر ارائه فرمایید.									
آدرس شرکت:			دفتر:			مهر و امضا			
تلفن:			تلفکس:			مسئول فروش			
Email:									

باتوجه به فرم تکمیل شده استعلام بها در فعالیت قبل، با فرض اینکه خریدار استعلام بها را تأیید کرده و درخواست خرید را به فروشنده ارسال کرده باشد، فاکتور فروش را صادر کنید.

صورت حساب فروش کالا و خدمات										
										شماره سریال:
										تاریخ: / /
مشخصات فروشنده										
نام شخص حقیقی / حقوقی: ..... شماره اقتصادی										
نشانی کامل: استان: ..... شهرستان: ..... کد پستی ده رقمی										
نشانی:										
مشخصات خریدار										
نام شخص حقیقی / حقوقی: ..... شماره اقتصادی										
نشانی کامل: استان: ..... شهرستان: ..... کد پستی ده رقمی										
نشانی:										
مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله										
۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)	جمع مالیات و عوارض (ریال)	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل (ریال)	مبلغ واحد (ریال)	واحد اندازه گیری	تعداد / مقدار	شرح کالا یا خدمات	کد کالا	ردیف
										۱
										۲
										۳
										۴
										۵
										۶
										۷
جمع کل										
شرایط و نحوه فروش: ☐ نقدی ☐ غیر نقدی										
توضیحات:										
مهر و امضا فروشنده:										مهر و امضا خریدار:

با توجه به فاکتور فروش فعالیت ۱۱، فرم رسید انبار را صادر کنید.

شرکت									
رسید دائم انبار									
شماره سفارش خرید:		کارخانه:		نام فروشنده:					
شماره رسید موقت:		انبار:		شماره سند حسابداری:					
تاریخ صدور رسید دائم:				تاریخ سند حسابداری:					
تاریخ صدور رسید موقت:									
ردیف	شماره درخواست	شرح کالا	شماره کالا	واحد	مقدار یا تعداد	توسط حسابداری تکمیل گردد		ملاحظات	
						مبلغ کل	نرخ		
توسط انبار تکمیل می گردد.				توسط حسابداری تکمیل گردد.					
اقدام فوق تحت بارنامه شماره				تکمیل کننده: نام ..... امضا					
کامیون ..... تحویل گردید. تحویل گیرنده									
تأیید سرپرست انبارها		در کارت موجودی ثبت شد		در کارت سفارش ثبت شد		در کارت دارایی ثبت شد			
		در کارت سفارش ثبت شد		در کارت حسابداری ثبت شد					
توزیع نسخ:		۱	تحویل دهنده	۲	حسابداری	۳	تدارکات	۴	کاردکس مرکزی

ردیف	شاخص های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث های گروهی و مسئولیت پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف مواد (مستقیم - غیرمستقیم)				
۷	تعریف فاکتور خرید، درخواست خرید، رسید انبار، استعلام بها				
۸	شناخت و تفکیک مدارک مثبتته خرید مواد				
۹	توانایی تنظیم فرم های مستندات خرید مواد				
۱۰	توانایی کنترل مستندات خرید مواد				

انواع سیستم‌های نگهداری و ثبت موجودی مواد را نام ببرید.

برای ثبت موجودی‌ها دو سیستم ادواری و دائمی وجود دارد:

سیستم ادواری

در مواردی که برای اندازه‌گیری موجودی‌های مواد و کالا از سیستم ادواری استفاده می‌شود، معمولاً موجودی‌های مواد و کالا در پایان دوره‌ای که صورت‌های مالی تهیه می‌گردد، به‌طور عینی شمارش می‌شود. برای محاسبه بهای تمام شده موجودی‌های پایان دوره، تعداد هرگروه از موجودی‌های شمارش شده در بهای تمام شده یک واحد ضرب می‌شود. بنابراین هنگامی که سیستم ادواری استفاده می‌شود، اطلاعات مربوط به موجودی‌ها در هر مقطع زمانی به آسانی قابل بررسی و در دسترس نخواهد بود. در این سیستم هیچ‌گونه مدارک ثبت دائمی در مورد میزان مواد خریداری شده و مصرف شده نگهداری نمی‌شود. این سیستم کمتر در مؤسسات استفاده می‌شود و در این کتاب به آن نمی‌پردازیم.

سیستم دائمی

برای مقاصد کنترل، اکثر واحدهای تجاری نیاز دارند که به‌طور مستمر از میزان موجودی‌های مواد خود آگاهی داشته باشند. این موضوع بیشتر در مورد اقلام گران‌بها و اقلامی که واحد تجاری تمایل دارد میزان آنها از حد معینی کمتر یا بیشتر نباشد، حائز اهمیت است.

در این سیستم علاوه بر حساب‌های دفتر کل و معین از مدارک تفصیلی (کاردکس) برای هر یک از اقلام موجودی‌های مواد استفاده می‌گردد. بنابراین، برای انواع موجودی‌های مواد، یک حساب کنترل در دفتر کل و مدارک تفصیلی برای هر یک از اقلام موجودی به منظور ثبت وارده، صادره و موجودی‌ها، معمولاً هم برحسب مقدار و هم برحسب مبلغ، نگهداری می‌شود. در پاره‌ای موارد، مدارک تفصیلی تنها برحسب مقدار نگهداری می‌شود.

در این سیستم، برای ثبت موجودی‌های مواد از حسابی به نام **کنترل موجودی مواد** استفاده می‌شود و هرگونه افزایش در موجودی مواد (در اثر خرید مواد یا برگشت مواد از تولید به انبار) و هزینه‌های تهیه و تحصیل مواد از قبیل حمل و بیمه آن، بارگیری، عوارض گمرکی و سود بازرگانی، بازرسی و آزمایش در **بدهکار** این حساب و هرگونه کاهش در موجودی‌ها (در اثر صدور مواد به خط تولید یا برگشت مواد به فروشنده) در **بستانکار** این حساب ثبت می‌گردد. همچنین مالیات بر ارزش افزوده آن نیز محاسبه می‌شود و در حسابی به نام سایر حساب‌های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده منظور خواهد شد.

امروزه با وجود نرم‌افزارهای حسابداری، استفاده از روش دائمی رایج گردیده است و در این کتاب نیز به همین روش می‌پردازیم.

شرکت تولیدی سیروان ۵۰۰ واحد مواد الف را به نرخ هر واحد ۹۰۰۰۰ ریال خریداری کرده و مبلغ ۲۱۸۰۰۰۰ ریال بابت حمل آن (با احتساب مالیات بر ارزش افزوده) پرداخت نمود. مطلوب است: محاسبه بهای هر واحد از مواد مذکور.

ثبت خرید مواد

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت ..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائ:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال) / بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx
		سایر حساب های دریافتی		xxx
		مالیات بر ارزش افزوده	xxx	
		موجودی نقد / حساب های پرداختی / ...		xxx
جمع:				
شرح سند: بابت خرید مواد با احتساب مالیات بر ارزش افزوده				
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:

شرکت تولیدی دهلران مقدار ۹۰۰ کیلوگرم مواد مورد نیاز خود را به نرخ هر کیلو ۱۵۰۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری نموده است. سند حسابداری این رویداد را کامل کنید.

شماره سند: / / تاریخ سند:		شرکت تولیدی دهلران سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائ:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال) / بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx
		سایر حساب های دریافتی		xxx
		مالیات بر ارزش افزوده	xxx	
		موجودی نقد		xxx
جمع:				
شرح سند:				
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:

شرکت تولیدی شیراز مقدار ۸۰۰ کیلوگرم مواد مورد نیاز خود را به نرخ هر کیلو ۲۵'۰۰۰ ریال به صورت نسبه خریداری نموده است. سند حسابداری این رویداد را کامل کنید.

شماره سند:		شرکت تولیدی شیراز		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: / /		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی		xxx	
		مالیات بر ارزش افزوده	xxx		
		حساب های پرداختی			xxx
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شرکت تولیدی آبدانان مقدار ۱۰۰۰ کیلوگرم مواد مورد نیاز خود را به نرخ هر کیلو ۳۵'۰۰۰ ریال خریداری نموده است و ۴۰٪ فاکتور را نقد پرداخت نمود و متعهد گردید بقیه مبلغ خرید را یک ماه بعد پرداخت نماید. سند حسابداری این رویداد را تکمیل نمایید.

شماره سند:		شرکت تولیدی آبدانان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: / /		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی		xxx	
		مالیات بر ارزش افزوده	xxx		
		موجودی نقد			xxx
		حساب های پرداختی			xxx
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت خرید مواد از محل پیش پرداخت

فعالیت ۱۸

شرکت تولیدی فروش مقدار ۱۴۰۰ کیلوگرم مواد مورد نیاز خود را به نرخ هر کیلوگرم ۵۵۰۰ ریال خریداری نموده است. برای تسویه این خرید از محل پیش پرداخت قبلی مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال محاسبه گردید و بقیه مبلغ فاکتور نقداً پرداخت گردید. سند حسابداری این رویداد را کامل کنید.

شماره سند:		شرکت تولیدی فروش		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: / /		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی		xxx	
		مالیات بر ارزش افزوده	xxx		
		پیش پرداخت خرید مواد			xxx
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ثبت هزینه حمل مواد خریداری شده

فعالیت ۱۹

شرکت تولیدی پویان مبلغ ۸۰۷۲۰۰۰۰ بابت هزینه حمل مواد خریداری شده با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده به صورت نقد پرداخت نمود. سند حسابداری این رویداد را کامل کنید.

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: / /		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		xxx	
		سایر حساب های دریافتی		xxx	
		مالیات بر ارزش افزوده	xxx		
		موجودی نقد			xxx
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

مثال ۴

رویدادهای مالی زیر در مورد عملیات خرید مواد الف در شرکت تولیدی اراک گزارش شده است:

۹۶/۷/۷: خرید ۵۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴۰۵۰۰ ریال به صورت نقد

۹۶/۷/۱۷: خرید ۸۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴۰۶۰۰ ریال به صورت نسیه

۹۶/۸/۸: خرید ۷۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴۰۸۰۰ ریال که ۱۰۲۰۰۰۰۰۰ ریال آن به صورت نقد پرداخت شد و شرکت متعهد گردید بقیه مبلغ خرید را در آینده پرداخت نماید.

۹۶/۸/۱۸: خرید ۹۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴۰۹۰۰ ریال و صدور یک برگ سفته در وجه فروشنده به مبلغ کل محموله خریداری شده

۹۶/۹/۹: پرداخت مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال به فروشنده بابت پیش پرداخت خرید مواد

۹۶/۹/۱۹: خرید ۱۰۲۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو گرم ۵۰۰۰۰ ریال از محل پیش پرداخت تاریخ ۹۶/۹/۹ و پرداخت بقیه وجه محموله خریداری شده به فروشنده

۹۶/۱۰/۲۹: پرداخت مبلغ ۶۵۰۴۰۰ ریال بابت هزینه حمل مواد خریداری شده با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده

مطلوب است: صدور اسناد حسابداری رویدادهای مالی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده

شماره سند: ۲۰۱		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت تولیدی اراک	
تاریخ سند: ۹۶/۷/۷		تعداد ضامائم:		سند حسابداری	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۲۲۵۰۰۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی		۲۰۲۵۰۰	
		مالیات بر ارزش افزوده	۲۰۲۵۰۰		
		موجودی نقد			۲۴۵۲۵۰۰
جمع: دو میلیون و چهارصد و پنجاه و دو هزار و پانصد ریال				۲۴۵۲۵۰۰	۲۴۵۲۵۰۰
شرح سند: بابت خرید ۵۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴۵۰۰ ریال به صورت نقد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۲		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت تولیدی اراک	
تاریخ سند: ۹۶/۷/۱۷		تعداد ضامائم:		سند حسابداری	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۳۶۸۰۰۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی		۳۳۱۲۰۰	
		مالیات بر ارزش افزوده	۳۳۱۲۰۰		
		حساب های پرداختی			۴۰۱۱۲۰۰
جمع: چهار میلیون و یازده هزار و دویست ریال				۴۰۱۱۲۰۰	۴۰۱۱۲۰۰
شرح سند: بابت خرید ۸۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴۶۰۰ ریال به صورت نسیه					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۳		شرکت تولیدی اراک		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۸/۸		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۳,۳۶۰,۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی		۳۰۲,۴۰۰	
		مالیات بر ارزش افزوده	۳۰۲,۴۰۰		
		موجودی نقد			۱,۲۰۰,۰۰۰
		حساب های پرداختی			۲,۴۶۲,۴۰۰
جمع: سه میلیون و ششصد و شصت و دو هزار و چهارصد ریال				۳,۶۶۲,۴۰۰	۳,۶۶۲,۴۰۰
شرح سند: بابت خرید مواد به صورت نقد و نسیه					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

$$\text{مبلغ خرید} = 700 \times 4,800 = 3,360,000$$

$$\text{مالیات بر ارزش افزوده} = 3,360,000 \times 9\% = 302,400$$

$$\text{جمع مبلغ خرید و مالیات} = 3,662,400$$

$$3,662,400 - 1,200,000 = 2,462,400 = \text{وجه نقد پرداخت شده} - \text{جمع مبلغ خرید و مالیات} = \text{بدهی}$$

شماره سند: ۲۰۴		شرکت تولیدی اراک		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۸/۱۸		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۴,۴۱۰,۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی		۳۹۶,۹۰۰	
		مالیات بر ارزش افزوده	۳۹۶,۹۰۰		
		اسناد پرداختی			۴,۸۰۶,۹۰۰
جمع: چهار میلیون و هشتصد و شش هزار و نهصد ریال				۴,۸۰۶,۹۰۰	۴,۸۰۶,۹۰۰
شرح سند: بابت خرید ۹۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۴,۹۰۰ ریال و صدور یک برگ سفته در وجه فروشنده به مبلغ کل محموله خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۵		شرکت تولیدی اراک		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۹/۹		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید مواد		۴۰۰۰۰۰۰۰	
		موجودی نقد			۴۰۰۰۰۰۰۰
جمع: چهار میلیون ریال					
شرح سند: بابت پیش پرداخت خرید مواد					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۶		شرکت تولیدی اراک		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۹/۱۹		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۶۰۰۰۰۰۰۰	
		سایر حساب های دریافتی			۵۴۰۰۰۰۰
		مالیات بر ارزش افزوده	۵۴۰۰۰۰۰		
		پیش پرداخت خرید مواد			۴۰۰۰۰۰۰۰
		موجودی نقد			۲۵۴۰۰۰۰۰
جمع: شش میلیون و پانصد و چهل هزار ریال					
شرح سند: بابت خرید ۱۲۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلوگرم ۵۰۰۰ ریال از محل پیش پرداخت تاریخ ۹۶/۹/۹ و پرداخت بقیه وجه محموله خریداری شده به فروشنده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: ۲۰۷		شرکت تولیدی اراک		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۱۰/۲۹		سند حسابداری		تعداد ضمامم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		کنترل موجودی مواد		۶۰۰۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتی		۵۴۰۰	
		مالیات بر ارزش افزوده	۵۴۰۰		
		موجودی نقد			۶۵۴۰۰
جمع: شصت و پنج هزار و چهارصد ریال					
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل مواد خریداری شده به راننده حمل بار					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

در مورد هزینه‌های حمل به داخل، حمل در داخل و حمل به خارج تحقیق کنید. نتیجه تحقیق را با سایر هنجاریان کلاس به اشتراک بگذارید.

فعالیت ۲۰

کار عملی ۱

رویدادهای مالی زیر در مورد عملیات خرید مواد ب در شرکت تولیدی تربت حیدریه گزارش شده است:

۹۶/۱۰/۲ خرید ۱۵۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۸۰۰ ریال به صورت نقد

۹۶/۱۰/۵ خرید ۳۰۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۸۱۰ ریال به صورت نسیه

۹۶/۱۰/۱۵ خرید ۲۰۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۸۱۵ ریال که ۲۵۰،۰۰۰ ریال آن به صورت نقد پرداخت شد و شرکت متعهد گردید بقیه مبلغ خرید را در آینده پرداخت کند.

۹۶/۱۰/۱۸ خرید ۴۰۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلو ۸۲۰ ریال و صدور یک برگ سفته در وجه فروشنده به مبلغ کل محموله خریداری شده

۹۶/۱۰/۲۴ پرداخت مبلغ ۲۰۰۰،۰۰۰ ریال به فروشنده بابت پیش پرداخت خرید مواد

۹۶/۱۱/۲ خرید ۵۰۰۰ کیلوگرم مواد به نرخ هر کیلوگرم ۸۲۵ ریال از محل پیش پرداخت تاریخ ۹۶/۱۰/۲۴ و پرداخت بقیه وجه محموله خریداری شده به فروشنده

۹۶/۱۲/۲۴ پرداخت مبلغ ۹۲۶،۵۰۰ ریال بابت هزینه حمل مواد خریداری شده با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده

مطلوب است:

صدور اسناد حسابداری رویدادهای مالی فوق با احتساب ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده

ردیف	شاخص های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث های گروهی و مسئولیت پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال درباره آنها				
۵	ارائه نتیجه گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف حساب کنترل موجودی مواد				
۷	تعریف عوامل بهای تمام شده مواد خریداری شده				
۸	توانایی محاسبه مالیات بر ارزش افزوده مواد خریداری شده				
۹	توانایی محاسبه بهای تمام شده مواد خریداری شده				
۱۰	توانایی ثبت خرید مواد				

کاردکس

کارتی است که در آن تعداد و تاریخ ورود و خروج کالای معینی به انبار ثبت شود. کاردکس به دو صورت استفاده می‌شود؛ **کاردکس مقداری** که تنها مقدار (تعداد) کالای وارده، صادره و موجودی در آن ثبت می‌شود و **کاردکس مقداری - ریالی** که مقدار (تعداد) و نرخ کالای وارده، صادره و موجودی در آن ثبت می‌گردد. این کارت‌ها عموماً به ترتیب **کارت انبار مواد و کارت حساب مواد** نامیده می‌شوند.

کارت انبار مواد

تحقیق کنید کارت انبار مواد توسط چه واحدی تنظیم می‌گردد و چه اطلاعاتی در آن ثبت می‌شود.

فعالیت ۲۱

کارت انبار مواد توسط واحد انبار تکمیل می‌گردد در این کارت اطلاعاتی نظیر نام مواد، شماره (کد) مواد، محل نگهداری در انبار، واحد اندازه‌گیری، حداکثر موجودی و حداقل موجودی و اطلاعات مقداری مواد خریداری شده و مصرف شده و موجودی مواد در آن ثبت می‌گردد و حاوی مقادیر ریالی نیست. این کارت‌ها بخشی از اسناد و مدارک حسابداری تلقی نمی‌شود اما موجودی اقلام را در تمامی اوقات نشان می‌دهند و این موجودی باید با مانده موجودی طبق کارت‌های معین موجودی‌ها در دایره حسابداری مطابقت کند.

اندازه و شکل کارت مزبور متناسب با نیازهای واحدهای تجاری مختلف، متفاوت بوده است و به نمونه ارائه شده محدود نمی‌شود.

دو کس رنج بیهوده بردند و سعی بی‌فایده کردند، یکی آنکه اندوخت و نخورد و دیگر آنکه آموخت و نکرد.

چون عمل در تو نیست نادانی

علم چندان که بیشتر خوانی

چارپایی برو کتابی چند

نه محقق بود نه دانشمند

که بر او هیزم است یا دفتر

آن تهی مغز را چه علم و خبر

باب هشتم گلستان سعدی در آداب صحبت

شرکت تولیدی زاهدان خریدهای زیر از مواد الف با کد ۱۰۰۰۱۰۳ را انجام داده است. مواد الف در قفسه شماره ۱۰۵۵ انبار مواد نگهداری می‌شوند.

۹۵/۷/۱ موجودی مواد الف ۳۰۰ کیلوگرم به نرخ هر کیلوگرم ۴۰۰۰ ریال

۹۵/۷/۵ خرید ۲۰۰ کیلوگرم مواد الف به نرخ هر کیلوگرم ۴۵۰۰ ریال به صورت نقد طی رسید انبار شماره ۷۴۵

۹۵/۷/۹ خرید ۳۰۰ کیلوگرم مواد الف به نرخ هر کیلوگرم ۵۰۰۰ ریال به صورت نسیه طی رسید انبار شماره ۷۴۶ در ادامه، این رویدادها در کارت انبار مواد و کارت حساب مواد ثبت شده است.

شرکت تولیدی زاهدان
کارت انبار مواد

شماره قفسه : ۱۰۵۵

حداقل موجودی :

حداکثر موجودی :

حد تجدید سفارش :

نام مواد : مواد الف

کد مواد : ۱۰۰۰۱۰۳

واحد شمارش : کیلوگرم

نوع یا مدل : الف

موجودی		صادر			وارد			
مقدار	مقدار	شماره حواله انبار	تاریخ		مقدار	شماره رسید انبار	تاریخ	
			ماه	روز			ماه	روز
۳۰۰							۷	۱
۵۰۰					۲۰۰	۷۴۵	۷	۵
۸۰۰					۳۰۰	۷۴۶	۷	۹

یک نمونه دیگر از کارت انبار مواد، کارت مشخصات موجودی است. کارت‌های مشخصات موجودی که غالباً به قفسه‌ها یا سایر محل‌های نگهداری مواد الصاق می‌گردد، دسترسی به مواد را در انبار سرعت می‌بخشد. در زیر نمونه‌ای از کارت مشخصات موجودی نشان داده می‌شود. ستون موجودی را کامل کنید.

کارت مشخصات				
شماره جنس: ۵۶۵		واحد: تعداد		
محل: قفسه شماره ۱۰		حداکثر موجودی: ۱۲۰۰		
شرح: پیچ شماره ۲		حداقل موجودی: ۲۰۰		
تاریخ	وارد	صادره	موجودی	ملاحظات
۹/۲۱	۵۰۰		۵۰۰	
۹/۲۴	۴۰۰		؟	
۱۰/۵		۳۰۰	؟	

